

Πώς θα ελέγξουμε τις τράπεζες;

Αποψη

Του ΚΩΣΤΗ
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Με μια αρκούντως δραματική αποχαιρετιστήρια ομιλία από την προεδρία, το 1961, ο Αϊζενχάουερ είχε προειδοποιήσει για τους κινδύνους από το «στρατιωτικο-βιομηχανικό σύμπλεγμα», ενώ λίγα χρόνια αργότερα ο οικονομολόγος Τζον Κένεθ Γκαλμπρείθ είχε θέσει το ερώτημα «πώς θα ελέγξουμε τους στρατιωτικούς». Ήταν η εποχή που ο Ψυχρός Πόλεμος ήταν στο απόγειό του και οι στρατιωτικοί είχαν συγκεντρώσει πολύ περισσότερη ισχύ για μια δημοκρατική κοινωνία από όσο θεωρούσε ανεκτή ακόμη και ένας στρατηγός πέντε αστέρων, όπως ήταν ο Αϊζενχάουερ.

Το ζήτημα της εποχής μας είναι άλλο. Και συνοψίζεται στο ερώτημα «πώς θα ελέγξουμε το χρηματοοικονομικό κλάδο». Το σύμπλεγμα των τραπεζών και κάθε είδους χρηματοοικονομικού ιδρύματος έχει συγκεντρώσει τεράστια ισχύ και επιβάλλει την ατζέντα ακόμη και σε ισχυρές κυβερνήσεις, όπως η αμερικανική.

Η νομισματική πολιτική, η απελευθέρωση των αγορών, η παγκοσμιοποίηση έγινε κομμένη και ραμμένη στα μέτρα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, που κατάφερε να κυριαρχήσει ιδεολογικά. Πέτυχε την αντιστροφή κάθε νομοθεσίας, που έθετε περιορισμούς και ασφαλιστικές δικλίδες στη λειτουργία του (όπως την

κατάργηση του νόμου Glass-Steagall του 1933 στις ΗΠΑ). Τελικά ξεπέρασε κάθε όριο και συμπαρέσυρε την παγκόσμια οικονομία στη μεγαλύτερη κρίση από την εποχή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Η απαισιοδοξία έχει κυριαρχήσει.

Δεν ήταν πάντα έτσι οι τράπεζες. Στις μεταπολεμικές δεκαετίες αποτελούσαν περισσότερο ένα λειτουργήμα, μια υπηρεσία στο κοινό συμφέρον, ακόμη και όταν ήταν ιδιωτικές. Ήταν το λιπαντικό για την οικονομική μηχανή και έπρεπε να χαρακτηρίζεται από υπευθυνότητα και σύνεση. Η πρόκληση, λοιπόν, για το πολιτικό σύστημα είναι να τις ξαναφέρει σε αυτή τη θέση.